

A vékonybél és a vastagbél

A tulajdonképpeni emésztés a vékonybélben történik. Az étel itt alkotórészeire bomlik (analízis), majd asszimilálódik. Feltűnő a külső hasonlóság a vékonybél és az agy között. Feladatuk és funkciójuk is hasonló: az agy a nem anyagi, a vékonybél pedig az anyagi benyomásokat emészti meg.

Vékonybélpanaszok esetén az a kérdés vetődik fel, hogy nem túlságosan analitikus természetű-e a páciens. A vékonybél jellemző funkciója ugyanis az analízis, a felbontás, a belemenés a részletekbe. A vékonybélpanaszokkal bíró emberek többnyire túlzott kritikára és analízisre hajlamosak, mindenben találnak valami kivetnivalót. A vékonybél is jó indikátor egzisztenciális szorongásokra. A vékonybél értékesíti, „használja ki” a táplálékot. A túlhangsúlyozott értékelés és értékesítés háttérében azonban mindig egzisztenciális félelem s az a szorongás áll, hogy a páciens nem hoz ki eleget a dologból, és éhen hal. A vékonybélproblémák lényegesen ritkábban, de az előzőek ellenkezőjére is felhívhatják a figyelmet: mégpedig a túl kevés kritikai készségre. Erről van szó a hasnyálmirigy elégtelen működésekor, mely a szerv elzsírosodása miatt következik be.

Az egyik leggyakoribb vékonybélprobléma a hasmenés. A népnyelv azt mondja: *beszarik, félelmében becsinál*. Ha valaki majd beszarik, az azt jelenti – fél. A hasmenés félelem, problémára utal. Ha félünk, nincs rá időnk, hogy benyomásainkkal elemző módon szembesüljünk. Benyomásainkat megemésztetlenül eresztjük át magunkon. Semmi nem marad vissza belőlük. Visszahúzódunk egy magányos, csendes sarokba, s hagyjuk, *történjék minden a maga módján*. Hasmenésnél sok folyadékot veszítünk, a folyadék azonban, amely a rugalmasság szimbóluma, szükséges lenne ahhoz, hogy félelemkeltő (szűk) énhatárainkat kitégítsük, s ezzel félelmünket legyőzhessük. Korábban már beszéltünk arról, hogy a félelem mindig a helyzethez való ragaszkodással és a helyzet behatároltságával kapcsolatos. A félelem terápiája mindig ugyanaz: engedd el, növeld meg életmeződet, légy rugalmas, hagyd, hogy megtörténjenek a dolgok! A hasmenés terápiája rendszerint abban merül ki, hogy a betegnek sok folyadékot adnak. Ezzel szimbolikusan hozzájut ahhoz a rugalmassághoz, melyre szüksége van, hogy határait, melyeken belül félelmét megéli, kitégítse. Akár krónikus, akár akut a hasmenés, arra hívja fel figyelmünket, hogy szorongunk, helyzetünkhöz túlságosan ragaszkodunk, s felszólít bennünket, engedjük el a dolgokat, engedjük szabadjára őket.

A vastagbélben a tulajdonképpeni emésztés már befejeződött. A táplálék megemészthetetlen maradványaiból itt már csak víz vonódik el. E terület leggyakoribb zavara a székrekedés. Freud óta a pszichoanalitikus értelmezés szerint a széklet az adás, az ajándékozás aktusa. Kézenfekvő, hogy az ürülék szimbolikus megfelelője a pénz – elég, ha arra a kifejezésre gondolunk, hogy *elszarja a pénzt*, vagy éppen arra a mesére, melyben az aranyszamár ürülék helyett aranytallérokat szarik. Népi hiedelem szerint aki véletlenül kutyaszarba lép, azt váratlan szerencse éri. Úgy gondoljuk, elegendő ennyi utalás, s minden

további terjengős elméleti magyarázat nélkül is világos számunkra, hogy az ürülék és a pénz, illetve a széklet és az adás aktusa között szimbolikus összefüggés van. A székrekedés azt fejezi ki, hogy *nem akarunk odaadni valamit, ragaszkodunk valamihez*. Ezzel a fösvényesség problémaköréhez jutottunk. A székrekedés igen elterjedt tünet korunkban, az emberiség nagyobbik fele szenved tőle. Ez az anyagiakhoz való erős ragaszkodásra mutat rá, arra, hogy az anyagi életben képtelenek vagyunk elengedni a dolgokat.

A vastagbélnek még egy fontos szimbolikus jelentése van. Ahogyan a vékonybél a tudatos, analitikus gondolkodásnak felel meg, úgy a vastagbél a tudattalannak, szó szerint az „alvilágnak”.

A tudattalan a mitológiában a halottak birodalma. A vastagbél is a halottak birodalma, benne található az az anyagok, amelyeket már nem lehet visszaforgatni az életbe, ez az a hely, ahol az erjedés felléphet. Az erjedés szintén rothadási-halódási folyamat. Amennyiben a vastagbél a tudattalant, a test éjszakáját szimbolizálja, az ürülék a tudattalan tartalmainak felel meg. S ezzel máris megvilágosodik előttünk a székrekedés következő jelentése: félelem attól, hogy a tudattalan tartalmai napvilágra jönnek, és kísérlet arra, hogy a tudattalan, elfojtott tartalmakat megtartsuk a magunk számára. Mivel lelki tartalmainkat eltorlaszoljuk, nem tudunk benyomásainktól kellő távolságot tartani. A székrekedéses páciens szó szerint nem képes *visszahagyni valamit*. Ilyen esetekben a pszichoterápia igen hasznos lehet, hiszen a testi székrekedés felszámolásával analóg módon a tudat alatti tartalmak is lassan felszínre kerülnek. A székrekedés tehát arra hívja fel figyelmünket, hogy nehézségeink vannak mind az adás, mind az elengedés aktusával kapcsolatban, materiális és tudat alatti tartalmainkhoz egyaránt ragaszkodunk, *s nem akarjuk, hogy azok napvilágra kerüljenek*.

A vastagbélgyulladásnak azt a fajtáját, amely akutan kezdődik, de krónikussá válik, és hasi fájdalommal, véres-váladékos hasmenéssel jár, *colitis ulcerosának* hívják. Itt is beigazolódik a népnyelv mély pszichoszomatikus bölcsessége: mindnyájan tudjuk, ki a *seggnyaló!* (A „nyálás” kifejezés is jól ismert.) A seggnyaló *más seggébe bújzik, hogy szeressék* – ezért azonban teljes személyiségével kell fizetnie, le kell mondania saját személyes életéről azért, hogy valaki másét élhesse. (Ha valakinek a seggébe bújunk, szimbiotikus egységben élünk vele.) A vér és a váladék az élet ősi anyagai, ősi szimbólumai. (Egyes természeti népek mitológiáiban minden élet a váladékból fejlődik ki.) Aki fél megvalósítani saját életét, saját személyiségét, az vért és váladékot veszít. Ahhoz, hogy saját életünket élhessük, ki kell építenünk saját pozícióinkat a többiekkel szemben, s ez kétségkívül bizonyos magányossággal jár (a szimbiózis elvesz). A colitises páciens fél ettől. Félelmében *vért és váladékot izzad* – a belén keresztül. Belén (= tudatalattiján) keresztül saját életének szimbólumait áldozza fel: vérét és váladékát. Csak az a felismerés segíthet rajta, hogy mindnyájunknak saját életünket kell felelősséggel élnünk – különben elveszítjük azt.

A hasnyálmirigy

Az emésztés köréhez tartozik még a hasnyálmirigy, amelynek elsődlegesen kettős funkciója van: az exokrin (külső elválasztású) rész a leglényegesebb emésztőnedveket termeli, ezek tevékenysége egyértelműen agresszív. Az endokrin (belső elválasztású) rész, a szigetsejtek termelik az inzulint. E szigetsejtek alultermelése okozza a diabétesz (cukorbetegség) elterjedt kórképét. A „diabétesz” szó a görög *diabeinein* igéből származik, ami annyit jelent: átvetni, átmenni. Eredetileg a betegség neve *cukorhúgyár*, azaz *cukorhasmenés* volt. Ha emlékszünk még az élelem korábban bemutatott szimbolikájára, a *cukorhasmenést* szabadon lefordíthatjuk a *szereetet hasmenésére*. A cukorbeteg (inzulin hiányában) az élelem tartalmazta cukrot nem képes asszimilálni – a cukor átmegy rajta, s a vizeletben választja azt ki. Ha a *cukor* szót a *szereetet* szóval helyettesítjük, meglehetősen pontosan áll a cukorbeteg érintő problémakör. Az édességek más édes vágyak helyettesítői, azoké, amelyektől *édes* lesz az élet. A cukorbeteg édességek élvezetére irányuló törekvése, s ugyanakkor a cukor asszimilálásának és sejtjeibe való beépítésének képtelensége mögött a szereetet beteljesülésére irányuló be nem vallott vágy áll, párosulva a szereetet befogadására, teljes átélésére való képtelenséggel. A cukorbetegnek jellemző módon „póttáplálékon” kell élnie – s valódi vágyai helyett pótvágyakon. A cukorbetegség a test túlsavasodásához vezet, mely kómában tetőzik.

Mint tudjuk, a sav az agresszió szimbóluma. Ismételten a szereetet és az agresszió, a cukor és a sav (a mitológiában Vénusz és Mars) polaritásával találkozunk. A test arra tanít bennünket: aki nem szeret, savanyú lesz; vagy, hogy még egyértelműbben fogalmazzunk: aki nem képes élvezni az életet, maga is élvezhetetlenné válik!

A szereetet csak az tudja elfogadni, aki adni is tudja – a cukorbeteg a szereetet a nem asszimilált cukor formájában vizeletében kiadja magából. Aki nem elég átjárható, annak a testén átmegy a cukor (cukorhúgyár). A cukorbeteg szereetre vágyik (édességre), de ezt nem meri aktívan megvalósítani („...tényleg nem szabad semmiféle édességet ennem!”). Azonban továbbra is vágyakozik („...annyira szeretnék, de ha egyszer nem szabad!”) arra, amit nem kaphat meg, mivel maga sem tudja, hogyan adjon szereetet – így a szereetet átmegy rajta: a cukrot asszimilálatlanul kell kiválasztania. És akkor még savanyú se legyen!

A máj

A máj tanulmányozása nem éppen egyszerű dolog, ugyanis igen sok funkciójú szervvel állunk szemben. A máj az egyik legnagyobb emberi szerv, az intermediális anyagcsere központi szerve, vagy hogy képszerűen fejezzük ki magunkat, az ember laboratóriuma. Vázoljuk fel most a máj legfontosabb funkcióit:

1. Energiatárolás: a máj glikogént (keményítőt) épít fel és raktároz el (kb. 500 kilokalóriát). Ezen túl a felvett szénhidrátot zsírrá építi át, melyet a test zsírraktáraiban tárol.

2. Energiatermelés: a táplálékkal felvett aminosavakból és zsíradékokból a máj glükózt (= energiát) épít fel. A májba minden zsíradék eljut, s ott ég el, ott hasznosul mint energia.

3. Fehérje-anyagcsere: a máj az aminosavak lebontására és új aminosavak szintetizálására is képes. Ezáltal összekötő szerv az állat- és növényvilágból – tehát táplálékunkból származó fehérjék és az emberi fehérjék között. Minden fehérje ugyanis teljességgel egyéni, de az építőkövek, amelyekből a fehérje felépül, az aminosavak: s ez univerzális. Az állat- és növényvilág, valamint az emberi fehérjék individuális különbözősége az aminosavak rendjének különböző mintáin alapul. Az aminosavak sorrendjét a DNS kódolja.

4. Méregtelenítés: a máj inaktiválja mind a test saját mérgeit, mind pedig a testidegen toxinokat, és vízben oldódóvá teszi őket, hogy aztán az epében vagy a vesében kiválasztódhassanak. Továbbá a májban kell a bilirubinnak (a vörösvérsejt – hemoglobin – bomlástermékének) is átalakulnia ahhoz, hogy kiválasztható legyen. E folyamat zavara okozza a sárgaságot. Végül a máj szintetizálja a karbamidot, amely az epén keresztül kerül kiválasztásra.

Íme a rövid áttekintés az oly sokoldalú máj legfontosabb funkcióiról. Kezdjük hát az átültetést a szimbolika világába az utolsó pontnál, a méregtelenítésnél. A máj méregtelenítő képessége előfeltételezi azt, hogy a máj különbséget tud tenni és értékelni képes, hiszen aki a mérgező és nem mérgező közt nem tud különbséget tenni, nem tud méregteleníteni sem.

A máj zavarai és megbetegedései ezért az értékelés, a felbecsülés problémájára utalnak, arra, hogy tévesen ítéli meg, mi hasznos és mi kóros (táplálék-e vagy mérge?). Addig, amíg az értékelés – az, hogy a szervezet számára mi viselhető el, hogy mennyit tud abból feldolgozni, megemészteni – helyesen funkcionál, addig semmiből sem lehet túl sok. A máj azonban mindig attól betegszik meg, ha valamiből túl sokat kap: túl sok zsírt, túl sok ételt, túl sok alkoholt, túl sok drogot stb. A beteg máj azt mutatja, hogy valamiből többet veszünk magunkhoz, mint amennyit feldolgozókapacitásunk megengedne, mértéktelenségre mutat, túlhajtott expanziós vágyakra, túl magas ideálokra. A máj az energiaszállító. A májbeteg éppen ezt az energiát, ezt az életerőt veszíti el: elveszíti potenciáját, örömét az evésben, ivásban. Elveszti örömét mindazokon a területeken, amelyek az életmegnyilvánulásokkal kapcsolatosak – így korrigálja s kompenzálja a betegség a személyiség problémáját, ami itt annyi, hogy: túl sok. Mértéktelenségére, nagyzási fantáziáira teste így reagál, s ezzel arra tanítja, hogy engedjen ebből a túl sokból. Mivel a máj beteg, a szervezet nem képez véralvadásfaktort, túl híg lesz a páciens vére (életnedve), ami szó szerint elfolyik. A páciens a betegségen keresztül tanulja meg az önkorlátozást, a nyugalom és a nélkülözés szükségességét (szexben, evésben-ivásban) – a hepatitisznél is erről van szó, csak túlhangsúlyozva.

A máj ezenkívül szoros szimbolikus viszonyban van a világszemlélettel, a vallással, bár valószínű, hogy ezek az összefüggések némelyek számára nem könnyen követhetők. Idézzük csak fel a fehérjeszintézist. A fehérje az élet elemi része. A fehérje az aminosavakból épül fel. A táplálék tartalmazta állati és növényi fehérjét a máj alakítja át emberi fehérjévé, ennek az a módja, hogy megváltoztatja az aminosavak térbeli elhelyezkedését (a mintát). Más szavakkal: az elemi részek (aminosavak) megtartása mellett a máj megváltoztatja a térbeli struktúrát, s ezzel minőségi ugrást, azaz evolúciós ugrást valósít meg az állati és növényi világból az emberi világba. Az evolúciós lépés ellenére ugyanakkor az elemi részek identitása megmarad,

ezáltal fennmarad az eredettel való kapcsolat is. A fehérjeszintézis tökéletes mikrokozmoszban leképezése annak, amit a makrokozmoszban evolúciónak nevezünk. A minőség – a minta – átállítása, megváltoztatása folytán jön létre az őselemi részecskékből a létező formák végtelen sokasága. Az „anyag” állandósága révén minden őskapcsolat fennmarad – ezért is mondják a bölcsék: minden benne van az egyben, és az egy mindenben (pars pro toto). E felismerés megjelenítése a *religio* is, a vallás, szó szerint „visszakapcsolás”. A vallás kapcsolatot keres az ősalapokhoz, a kiindulópontokhoz, a Mindenegyhez, s meg is találja azt, mert a sokaság, mely az egytől elválaszt bennünket, végül is csak illúzió (Maja) – az azonos létezők különböző sorrendjén (a mintán) keresztül jön létre. Így a visszautat csak az találhatja meg, aki átlátja a különböző formák illúzióját. A máj a sok és az egy közötti feszültségi mezőn tevékenykedik.

A máj megbetegedései

A májbeteg személy a következő kérdéseket tegye fel magának:

1. Melyek azok a területek, melyeken a helyes becslés, értékelés képességét elvesztettem?
 2. Mely pontokon nem tudok különbséget tenni a számomra elviselhető és a számomra „mérgező” között?
 3. Hol van az életemben a túl sok, a mértéktelen, hol akarok túl sokat (nagyzási fantáziák), hol terjeszkedem mértéktelenül?
 4. Vajon foglalkozom-e a „vallással”, van-e *viszonyom* ősalapjaimhoz, vagy a sokaság elállja előlem a be-látást? Nem hanyagolom-e el a világnézeti témákat?
 5. Nem túl kevés-e a bizalmam a világ iránt?
-

Az epehólyag

Az epehólyag gyűjti a máj által termelt epét. Az epe azonban, ha útját elállja valami, nem jut el az emésztéshez, s ez epekövek esetén gyakori. Azt, hogy az epedüvek agresszív jellegűek, tudjuk már a korábbiakból.

A német azt mondja: *Jemand spuckt Gift und Galle* (mérget, epét köpköd), a „kolerikust” pedig éppen erről a felgyülemlett epés indulatról nevezték el.

Feltűnő, hogy míg az epekő nőknél gyakoribb, férfiaknál a vesekő fordul elő sűrűbben. Az epekő a férjes, gyermeces asszonyok körében jellemzőbb, mint a hajadonoknál. Talán könnyebben követhetők értelmezéseink, ha a fenti statisztikai megfigyelés alapján magyarázzuk meg őket. Az energia mozgást igényel. Ha a mozgást meggátolják, az energia felhalmozódik. Ha a felhalmozott energia hosszabb időn keresztül nem talál levezetést, hajlamossá válik a megkeményedésre. Bármely anyag lerakódása a testben – a kőképződés mindig megalvadt energiát jelent. Az első megkövesedett agresszió. (Az energia és az agresszió majdhogynem azonos fogalmak. Szeretnénk leszögezni, hogy rendszerünkben az a szó, hogy agresszió, nem hordoz negatív értékítéletet – az agresszióra éppúgy szükségünk

van, mint az epére vagy éppen a fogakra!) Épp ezért kevésbé meglepő az epekő a férjes, gyermekes asszonyok esetében. Ezek az asszonyok családjukat olyan struktúráként élik meg, amely megakadályozza őket abban, hogy energiájuknak, agressziójuknak szabad folyást engedjenek. A családi helyzeteket olyan kényszerhelyzetekként élik át, melyekből képtelenek szabadulni – energiáik megalvadnak, megkövesednek. Az epegörcs rákényszeríti a páciens, hogy behozza mindazt, amire korábban nem volt bátorsága: a görcsös mozgás, a jajongás elfojtott energiája jó részét mobilizálja. A betegség őszintévé tesz!

A kóros lesoványodás (*anorexia nervosa*)

Az emésztésről szóló fejezetünket egy olyan klasszikus pszichoszomatikus betegséggel zárjuk, amelynek az a bája, hogy a veszélyesség és az eredetiség különös keveréke. (Mindenesetre a páciensek húsz százaléka még mindig belehal ebbe a betegségbe!) Ez a kóros lesoványodás. A kóros lesoványodás esetében az a vicc és irónia – ami minden betegség sajátja –, hogy a páciens nem hajlandó enni, mert nincs hozzá kedve, s belehal, anélkül hogy valaha is azt érezte volna, hogy beteg. Ez aztán a lelki nagyság! Az ilyen betegek rokonai, orvosai viszont már sokkal nehezebben tudnak ilyen lelki nagyságot felmutatni! Ők ugyanis többnyire buzgón fáradoznak azon, hogy a kóros lesoványodásban szenvedő beteget az evés és az élet előnyeiről meggyőzzék, s felebaráti szeretetük még a klinikai kényszertáplálás előtt sem torpan meg. (Aki a komikumnak ezt a fokát nem tudja élvezni, az rossz publikum a nagy világcirkuszban!) A kóros lesoványodás majdnem kizárólag nőket érint. Tipikus női betegség. A pácienseknek többnyire a pubertáskorban egyéni evési, illetve nem evési szokásai alakulnak ki. Elutasítják a táplálékfelvételt – részben tudatosan, részben öntudatlanul –, az a vágy motiválja őket, hogy karcsúak maradjanak.

Az étkezés szigorú elutasítása mindenesetre néha az ellentétébe csap át: ha magukra maradnak és senki nem látja őket, örült mennyiségű ételt tömnek magukba. Éjjelente kiürítik a hűtőszekrényt, s mindent magukba gyömöszölnék, amit csak találnak. Az ételt azonban nem akarják magukban tartani, így gondoskodnak arról, hogy mindent kihányjanak. Minden lehetséges trükköt felhasználnak, hogy aggódó környezetüket – már ami evési szokásaikat illeti – átverjék. Többnyire rendkívüli nehézséggel jár valóságos képet alkotni arról, mit eszik és mit nem eszik a beteg, mikor elégti ki farkasétvágyát s mikor nem.

Ha viszont esznek ezek a páciensek, az olyan ételeket részesítik előnyben, amelyek aligha szolgálják meg a „táplálék” nevet: citromot, zöld almát, savanyúságot, szóval kizárólag kis tápértékű, kevés kalóriát tartalmazó dolgokat. Ehhez még többnyire hashajtókat is szednek, hogy attól a kevéstől vagy attól a semmitől, amit magukhoz vettek, lehetőleg gyorsan megszabaduljanak. Ugyanakkor nagy a mozgásigényük. Hatalmas sétákat tesznek, így „futják le” magukról azt a hájat, amely sosem volt rajtuk, s ez legyengült állapotukra való tekintettel meglehetősen csodálatra méltó. Feltűnő a páciensek túlfajlett altruizmusa, mely gyakran abban éri el csúcspontját, hogy szívesen és nagy gonddal főznek – másoknak. Másoknak

főzni, vendégül látni, evés közben látni embereket nem probléma számukra, csak nekik ne kelljen együtt enni velük. Egyébként nagy a vonzalmuk a magányhoz, szívesen húzódnak vissza. A kóros lesoványodásban szenvedő betegnek gyakran elmarad a menstruációja, s majdnem mindig problémái, zavarai vannak e területen.

Ha a tüneteket összefoglaljuk, egy túlfejlett aszketikus ideálképpel találkozunk. Háttérben a régi konfliktus áll: anyag és szellem, fent és lent, tisztaság és ösztönök között. A táplálékból épül fel a test, a formák birodalma. A kóros lesoványodásban szenvedő beteg visszautasítja az evést, ezzel elutasítja a testiséget s a testből fakadó minden igényt. Az ő tulajdonképpeni ideálja jóval túl van az evés témakörén: célja a tisztaság, az átszellemülés. Minden anyagítól, testitől meg akar szabadulni. Meg szeretne szökni a szexualitás, az ösztönösség elől, célja a szüzesség, a nemtelenség. Ezért kell mennél karcsúbbnak lennie, egyébként domborulatok keletkeznének, melyek a páciens nőiségét hangsúlyoznák. De éppen nő nem akar lenni. Nemcsak a kerek, nőies formáktól tart, de a kidomborodó hastól még inkább, mert az a terhesség lehetőségére emlékezteti. A nőiességgel és a szexualitással szembeni ellenállás a havi vérzések kimaradásában nyilvánul meg. A kóros lesoványodásban szenvedő beteg legmagasabb ideálja az elanyagatlanodás. Csak távol lenni mindentől, aminek az alantas testiséghez köze van.

Aszkézisideálja fényében a páciens egyáltalán nem tartja betegnek magát, semmi megértést nem mutat a terápiás eljárások iránt, amelyek éppen azt a testet szolgálnák, amelytől ő szabadulni akar. Tudatosan kijátssza a kényszerszáplálást a klinikán, egyre rafináltabb trükkökkel tünteti el a táplálékokat. Minden segítséget elutasít, s konokul követi ideálját, ami nem más, mint átszellemesítéssel minden testit maga mögött hagyni. A halál nem fenyegető – éppen az élő vált ki félelmet belőle. Mindentől fél, ami kerek, amorf, nőies, termékeny, ösztönös, szexuális – fél a közelségtől, a melegségtől. Emiatt nem vesznek részt a kóros lesoványodásban szenvedők közös étkezéseken. Körben ülve közösen étkezni – minden kultúrában ősrégi rítus, melyben emberi közelség, melegség jön létre. Éppen ez a közelség az, ami a betegben félelmet ébreszt. Félelmét az az árnyékvilág táplálja, amelyben mindazok a témák, melyeket tudatos életében oly nagy gonddal kerül, mohón várják megvalósulásukat. A kóros lesoványodásban szenvedők valójában farkasétvágygal vetnék magukat minden élőre, de mert félnek tőle, tüneteikkel éppen az élet megsemmisítésére törekednek. Időről időre azonban rájuk támad az elfojtott, leküzdött farkasétvágy és a zabálhatnék. Így kerül sor a titkos evésre. A „kilengést” a beteg büntudatában hányással teszi jóvá. A beteg nem találja a középutat mohóság és aszkézis, éhség és lemondás, egocentrizmus és odaadás között. Altruisztikus magatartása mögött igen erős egocentrizmus húzódik meg, melyet kezelése során hamarosan tapasztalunk. Ezek a páciensek titokban emberi figyelemre (odafordulásra) vágyanak, s e vágyukat a betegség kerülő útján kényszerítik ki környezetükből. Aki megtagadja a táplálkozást, hirtelen sosem remélt hatalmat nyer embertársai fölött, akik kétségbeesett rémülettel próbálják őt az evésre és az életre rákényszeríteni. Ezzel a fogással már az egész kis gyermekek is biztonsággal uralkodnak a családjukon.

A kényszerszáplálás azonban a kóros lesoványodásban szenvedőn nem segít. Rajta legjobb esetben az segíthet, ha rá tudjuk venni, hogy őszinte legyen önmagával. A páciensnek meg

kell tanulnia felismerni saját mohóságát, farkasétvágyát a szeretetre és a szexre, egocentrizmusát és nőiességét, annak minden ösztönösségével és testiségével, s meg kell tanulnia elfogadni ezeket. Fel kell fognia, hogy a földi élet tényezőit sem elfojtani, sem leküzdeni nem lehet, s csak úgy lehet föléjük nőni, ha integráljuk őket, együtt élünk velük, s ezáltal alakítjuk őket. Az anorexia kórképéből ebből a szempontból sokan levonhatják saját tanulságukat. Nemcsak az anorexiások kísérlik meg igényesnek tűnő filozófiával elfojtani félelmet ébresztő testi vágyaikat, s tiszta, átszellemült életet folytatni. Könnyedén hunynak szemet afölött, hogy az aszkézis többnyire árnyékot vet, s az árnyék neve: mohóság.

/Thorwald Dethlefsen – Rüdiger Dahlke: Út a teljességhez – részlet/